

FSi Seminar 2023

Seksjon for eksportkontroll

Oslo 2 mai 2023

Utenriksdepartementet

- Del 1
 - Statistikk for 2022
 - Lov, forskrift, retningslinjer

- Del 2
 - Hvordan komme i kontakt?
 - Kvalitet søknad/henvendelser
 - Kvalitet rapporter
 - Vilkår

- Del 3
 - Revisjon

- Del 4
 - Skytjenester

- Del 5
 - UA
 - AOB

Utenriksdepartementet

- Del 1
 - Statistikk for 2022
 - Lov, forskrift, retningslinjer
- Del 2
 - Hvordan komme i kontakt?
 - Kvalitet søknad/henvendelser
 - Kvalitet rapporter
 - Vilkår
- Del 3
 - Revisjon
- Del 4
 - Skytjenester
- Del 5 Annet
 - UA
 - AOB

Statistikk 2022

Sakstype	Antall behandlet 2020	Antall behandlet 2021	Antall behandlet 2022	endring % 2021-2022
Eksportlisenser (forsvarsmateriell og flerbruksvarer)	1705	1947	1881	-3 %
Generell henvendelse	754	737	733	-1 %
Søknad om endring av lisens	249	351	468	33 %
Importsertifikat	344	272	245	-10 %
Henvendelse om kunnskapsoverføring			9	N/A
Søknad om teknologilisens	107	155	177	14 %
Sanksjonsak Russland	60	58	35	-40 %
Leveringsbevis	49	33	65	97 %
Produktvurdering	27	27	25	-7 %
Søknad om tjenestelisens	30	25	45	80 %
Sak fremmet av Toll	16	23	37	61 %
Landforespørsel	27	18	24	33 %
Søknad om formidlingslisens	9	13	8	-38 %
Overføringslisens EU	3	3	2	-33 %
Sanksjonssak Iran	1	2	0	-100 %
Totalt	3381	3664	3754	2,5 %

Statistikk 2022

- 16-17 vedtak pr dag (230 dager)
- For mange søknader om endring
 - Hva kan vi gjøre ?
- Positivt
 - Færre sanksjonssaker
 - Flere søknader om tjenestelisenser
- Aktivt tollvesen
 - Flere anmeldelser på brudd

Eksportkontrollloven

- **Varer og teknologi**

1. som kan være av betydning for andre lands utvikling, produksjon eller anvendelse av produkter **til militært bruk eller som direkte kan tjene til å utvikle et lands militære evne**, eller
2. som kan benyttes **til å utøve terrorhandlinger**, jf. straffeloven § 131,

• **Må ikke utføres fra Norge uten særskilt tillatelse.**

- Loven peker også til at det kan :

- settes forbud mot at det uten særskilt tillatelse ytes tjenester samt drives handel med, formidler eller bistår ved salg av våpen og militært materiell
- settes vilkår for tillatelsene

Eksporthandloven

- Loven gjelder for Svalbard og Jan Mayen.

Eksporthkontrollforskriften

§ 1.Hva forskriften omfatter:

Forskriften gjelder eksport av nærmere angitte varer, teknologi, herunder immaterielle ytelser, tekniske datapakker eller produksjonsrettigheter for varer, samt visse tjenester.

Særlige bestemmelser gjelder for eksport av angitte ytelser fra en leverandør i en EØS-stat til en mottaker i en annen EØS-stat når det uttrykkelig fremgår av denne forskrift.

§ 2.Definisjoner

Forskriften - Lisensplikt

§ 3. Lisensplikt

Eksport av visse varer, nærmere angitt teknologi, herunder immaterielle ytelser, tekniske datapakker eller produksjonsrettigheter for varer eller visse tjenester krever lisens fra Utenriksdepartementet om ikke annet følger av denne forskrift. Departementet avgjør i tvilstilfeller om en ytelse er lisenspliktig eller ikke. Lisensplikten gjelder også ved eksport av varer fra tollager.

§ 4. Lisensplikt etter varelistene

Eksport av varer og teknologi oppført på **liste I og liste II** som utgjør vedlegg til denne forskrift, krever lisens fra Utenriksdepartementet. Lisensplikten knyttet til liste I gjelder også for materiell som har vært særlig konstruert eller modifisert for militært formål, uavhengig av nåværende tilstand

§ 5. Lisensplikt for tjenester

§ 6. Lisensplikt for handel og formidling

Forskriften - Lisensplikt

- Varelister, ref. §4
- Norge fult ut harmonisert med EU sine felleslister
- Liste I = EU Common Munitions List
- Liste II = EU Common Dual Use List
- Oppdateres med noe forsinkelse
- Oppdaterte lister kommer snart
- Bakgrunn
 - EU Common ML = Wassenaar Arrangements (WA)
 - EM Common Dual Use = WA, MTCR, NSG, AG

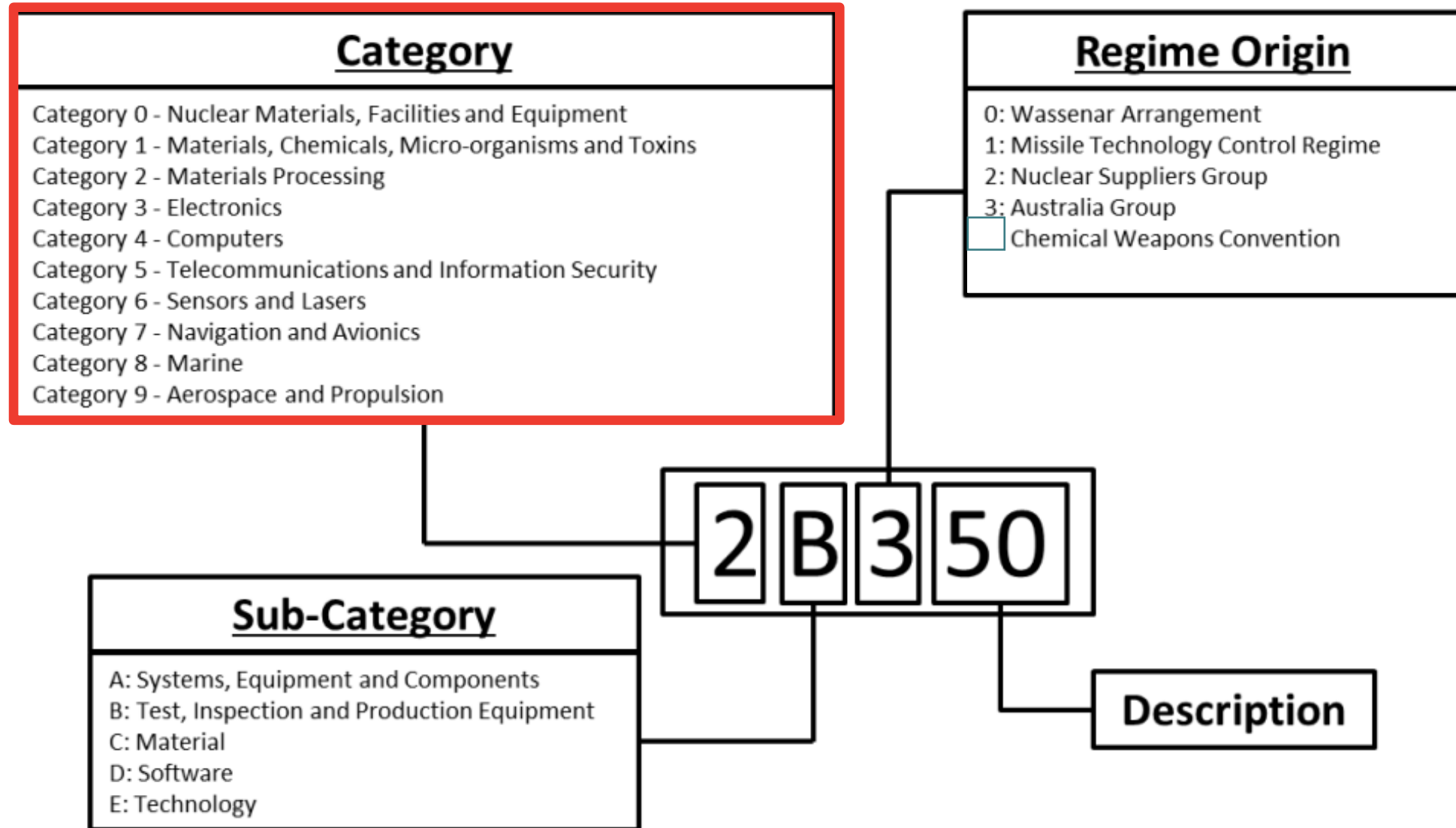
The Australia Group

Forskriften – Vareliste I, forsvarsrelaterte varer

- **ML1** Glattboret våpen med kaliber 20 mm eller mindre, våpen med kaliber 12,7 mm og lavere samt tilhørende komponenter
- **ML2** Glattboret våpen med kaliber 20 mm eller større, våpen med kaliber 12,7 mm og høyere samt tilhørende komponenter
- **ML3** Ammunisjon
- **ML4** Bomber, torpedoer, raketter, missiler og eksplosiver samt tilhørende komponenter
- **ML5** Ildledningsutstyr og tilhørende systemer og komponenter
- **ML6** Kjøretøyer og komponenter
- **ML7** Kjemiske og biologiske giftige midler og materialer
- **ML8** Energetiske materialer
- **ML9** Krigsskip, marint utstyr og tilhørende komponenter
- **ML10** Luftfartøyer
- **ML11** Annet elektronisk utstyr
- **ML12** Våpensystemer med høy kinetisk energi
- **ML13** Ballistisk beskyttelse
- **ML14** Militært treningsutstyr
- **ML15** Billed-/videoutstyr
- **ML16** Halvfabrikatkomponenter for utstyr på listen
- **ML17** Diverse utstyr
- **ML18** Produksjonsutstyr
- **ML19** Energivåpen
- **ML20** Superledende utstyr
- **ML21** Programvare
- **ML22** Teknologi

Forskriften – Vareliste II, flerbruksvarer

Forskrift – Lisensplikt, Catch All

§ 7. Lisensplikt for øvrige varer, teknologi og tjenester

I tillegg til liste I og II er eksport av følgende varer, teknologi og tjenester lisenspliktige:

- a. enhver vare, teknologi og tjenesteytelse der eksportøren er kjent med eller har grunn til å forstå at varen, teknologien eller tjenesten er eller kan være ment, helt eller delvis, for bruk i forbindelse med utvikling, produksjon, håndtering, drift, vedlikehold, lagring, deteksjon, identifikasjon eller spredning av kjemiske, biologiske eller kjernefysiske våpen eller andre kjernefysiske sprengелеmenter. Tilsvarende regler gjelder for eksport av enhver vare, teknologi eller tjeneste som kan benyttes til utvikling, produksjon, vedlikehold eller lagring av missiler som kan levere slike våpen,
- b. enhver vare, teknologi eller tjeneste til militær bruk til områder som er underlagt våpenembargo vedtatt av FNs sikkerhetsråd med hjemmel i FN-paktens kapittel VII eller andre tiltaksregimer Norge har sluttet seg til,
- c. enhver vare, teknologi og tjeneste til militær bruk til områder hvor det er krig, krig truer eller til land hvor det er borgerkrig.
- d. enhver vare, teknologi og tjeneste som direkte kan tjene til å utvikle en stats militære evne på en måte som ikke er forenlig med vesentlige norske sikkerhets- og forsvarsinteresser.

Forskrift – Registrering, Rapportering, Oppfølging

§ 16.Registrering

Leverandøren skal føre et detaljert og fullstendig register over eksport av forsvarsrelaterte varer. Registeret skal inneholde dokumenter med følgende opplysninger:

- a. en beskrivelse av varen og dens referanse til liste I,
- b. mengde og verdi,
- c. overføringsdatoer,
- d. leverandørens og mottakerens navn og adresse,
- e. dersom det er kjent eller påkrevet etter § 24, sluttbruken og sluttbrukeren av varen,
- f. dokumentasjon på at opplysninger vedrørende eksportbegrensninger er oversendt mottakeren,
- g. tolldeklarasjon med ekspedisjons- og løpenummer.

Forskrift – Registrering, Rapportering, Oppfølging

§ 17. Rapportering

- Leverandøren **skal** rapportere til Utenriksdepartementet kvartalsvis, på fastsatt skjema, om all eksport og overføring av forsvarsrelaterte varer oppført på liste I.
- Tilsvarende for liste II til militær sluttbruk
- Det skal rapporteres i hele kroner
- **250 453** = **250 453**
- Spørsmål ?

Forskrift – Registrering, Rapportering, Oppfølging

§ 18. Arkivering

Leverandøren skal oppbevare registre og lisenser i minst **ti år fra utløpet av det kalenderåret eksporten fant sted.** Utenriksdepartementet kan pålegge leverandøren å fremvise denne dokumentasjonen.

§ 19. Informasjon om vilkår

Leverandøren skal informere mottakerne om vilkår for lisensen, herunder **begrensninger i forbindelse med sluttbruk eller re-eksport.**

Forskrift - Registrering, Rapportering, Oppfølging

§ 20. Oppfølging av eksport

Leverandøren skal påse det som overføres eller eksporteres:

- er i samsvar med innvilget lisens,
- går til fastsatt bestemmelsessted,
- ikke fraviker godkjent beskrivelse eller kvantum angitt i lisensen,
- samt at eksporten skjer innen den gyldighetstid; og
- på de særlige vilkår som er fastsatt i lisensen.

VIKTIG – Kun gyldige lisenser vil kunne forlenges.

§ 21. Kontroll ved eksport

Leverandøren skal ved eksport av lisenspliktige varer og teknologi legge frem gyldig lisens for tollmyndigheten senest ved fremleggelse av tolldeklarasjon

Forskrift – Generelle bestemmelser

§ 22. *Lisenssøknad (endring kommer)*

Lisenssøknad skal fremmes skriftlig og på fastsatt skjema undertegnet av den som har fullmakt til å handle på leverandørens vegne. For overføringslisenser gjelder også særskilte regler i [kap. 3](#).

Leverandøren skal legge frem alle opplysninger og dokumentasjon som Utenriksdepartementet finner nødvendig for behandling av søknaden.

At bindende avtaler er inngått eller at betaling er mottatt vil ikke kunne legges til grunn for innvilgelse av tillatelse til utførelse. Ved avtaler om eksport av lisenspliktige varer bør det alltid tas forbehold om at søknad om lisens innvilges.

§ 23. *Vilkår for innvilgelse av lisens*

Utenriksdepartementet kan sette vilkår i tråd med formålet til [lov 18. desember 1987 nr. 93](#) for innvilgelse av lisens i medhold av denne forskrift.

§ 24. *Sluttbrukererklæring*

Utenriksdepartementet kan kreve at leverandøren fremlegger en sluttbrukererklæring.

§ 25. *Tilbakekalling av lisens*

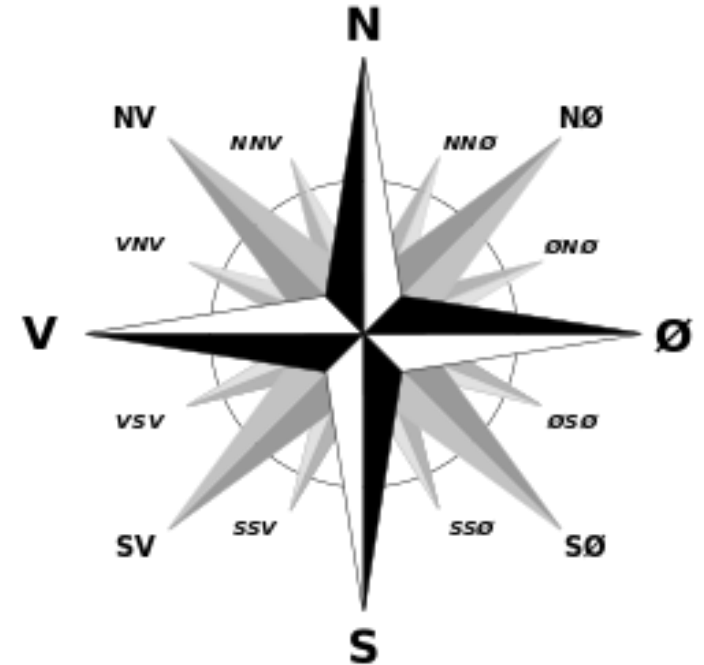
§ 26. *Endring, forlengelse og overdragelse av lisens*

§ 27. *Retur av lisens*

Retningslinjene

- Retningslinjer for Utenriksdepartementets behandling av søknader om eksport av forsvarsmateriell, samt teknologi og tjenester for militære formål
- Formålet med retningslinjene er å utdype prosedyrene for og de kriterier som vektlegges ved Utenriksdepartementets behandling av søknader som beskrevet

Grunnlag for vurderingen

- Utgangspunktet for vurderingen av søknader som beskrevet i er Regjeringens erklæring av 1959 og Stortingets vedtak av samme dato sammenholdt med Stortingets enstemmige presisering i 1997.
- Regjeringen anser Stortingets vedtak som et bindende pålegg, og eksportreguleringen skal sikre at det blir fulgt.
- EUs felles holdning om våpeneksport artikkel 2 og FN-avtalen om handel med konvensjonelle våpen (ATT) danner også grunnlag for vurdering av slike søknader.

Regjeringens erklæring, Stortingets vedtak og Stortingets presisering

- Regjeringens erklæring av 1959
Det skal ved avgjørelsen legges vekt på de utenriks- og innenrikspolitiske vurderinger, og hovedsynspunktet bør være at Norge ikke vil tillate salg av våpen og ammunisjon til områder hvor det er krig eller krig truer, eller til land hvor det er borgerkrig.
- Stortingets vedtak av 1959
Stortinget tar til etterretning den erklæring Statsministeren på vegne av Regjeringen har lagt frem. Stortinget vil sterkt understreke at eksport av våpen og ammunisjon fra Norge bare må skje etter en omhyggelig vurdering av de uten- og innenrikspolitiske forhold i vedkommende område. Denne vurdering må etter Stortingets mening være avgjørende for om eksport skal finne sted.
- Stortingets presisering av 1997
Utenriksdepartementets vurdering av disse forholdene omfatter en vurdering av en rekke politiske spørsmål, herunder spørsmål knyttet til demokratiske rettigheter og respekt for grunnleggende menneskerettigheter.

3.1 Varekategorier

- *Varekategori A:*
Kategorien omfatter våpen, ammunisjon og visse typer militært materiell. I tillegg omfattes annet materiell med strategisk kapasitet som vesentlig kan påvirke de militære styrkeforhold ut over nærområdet.
- *Varekategori B:*
Kategorien omfatter øvrige forsvarsrelaterte varer som ikke har egenskaper eller bruksområder som definert for varekategori A.

3.2 Landgrupper

- Ved behandling av søknader benyttes følgende landgrupper:
- *Landgruppe 1*
består av de nordiske land og NATOs medlemsland, samt enkelte særskilt nærstående land.
- *Landgruppe 2*
består av andre land enn de som omfattes av gruppe 1 og som er godkjent etter regjeringsbehandling som mottakere av varer i kategori A.
- *Landgruppe 3*
består av land utenfor gruppe 1 og 2 og som Norge ikke selger våpen og ammunisjon som definert som varekategori A til, men som etter vurdering kan motta annet materiell som definert som varekategori B.
- *Landgruppe 4*
er land som Norge ikke selger A- eller B-materiell til

4. Eksport av varer med selvstendig funksjon

4.1 Endelig mottakerland

Ved eksport av varer med **selvstendig funksjon** skal **søknaden alltid vurderes ut fra endelig mottakerland** uavhengig av om eksport skjer direkte eller via tredjeland.

4.2 Varekategori A

Ved eksport av varer med selvstendig funksjon i varekategori A legges følgende kriterier til grunn:

a) **Eksport av varer i kategori A kan ikke finne sted til andre sluttbrukere enn statlige myndigheter.** Eksport av jakt og konkurransevåpen kan likevel finne sted til myndighetsgodkjente mottakere i mottakerstaten.

b) Eksport av varer i kategori A vil normalt tillates når kunden er, eller opptrer på vegne av, forsvarsmyndigheter i land i gruppe 1, såfremt **dokumentasjon som godtgjør dette foreligger.**

4. Eksport av varer med selvstendig funksjon

4.2 c)

- Eksport av varer i **kategori A til** land utenfor gruppe 1 vil kreve regjeringsbehandling.
- Land som blir godkjent som mottakere av varer i kategori A etter regjeringsbehandling, utgjør gruppe 2.
- **Innvilgelse av lisens i slike tilfeller forutsetter fremlegging av myndighetsbekreftet sluttbrukererklæring med reeksport-klausul**, dvs. erklæring som fastslår at reeksport ikke må finne sted uten norske myndigheters godkjenning.

4.3 Varekategori B

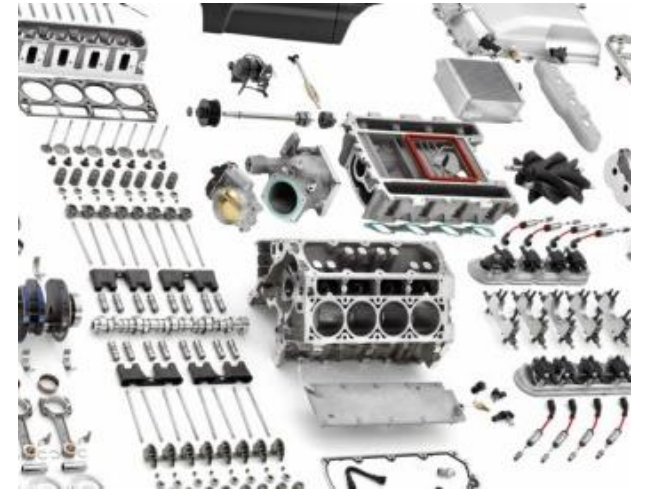
For eksport av varer i kategori B vil det normalt kunne tilstås lisens for land i gruppe 1, 2 og 3 såfremt **tilfredsstillende dokumentasjon på sluttbruk og sluttbruker er fremlagt**.

4.4 Landgruppe 4

Eksport av kategori A- og kategori B-produkter kan ikke finne sted til land i gruppe 4, med mindre særlige hensyn gjør seg gjeldende.

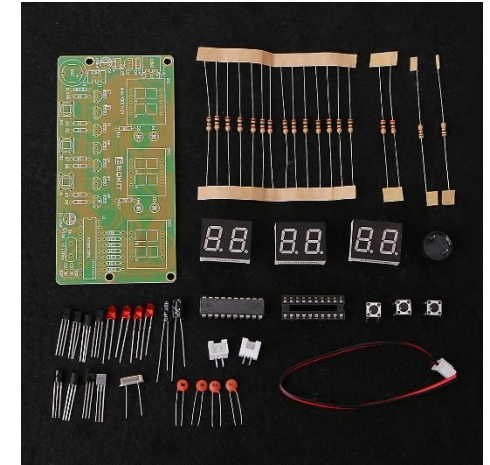
6. Eksport av deler (delleveranser)

- *Definisjon*
Med delleveranser menes leveranser av **varer** som ikke har noen selvstendig funksjon.
- *6.2 Delleveranse under samarbeidsavtaler*
 - Ved delleveranser under samarbeidsavtaler med bedrifter eller myndigheter i andre land, skal eksportlisens gis når avtalen er godkjent av norske myndigheter.
 - Samarbeidsavtaler med land og bedrifter i landgruppe 1 bør normalt godkjennes, såfremt de norske deler, delsystemer eller komponenter samordnes med deler fra andre leveringskilder, og at det ferdige produkt ikke fremstår som norsk. Det kan i disse tilfellene avstås fra dokumentasjon for sluttbruk av det ferdige produkt.

6. Eksport av deler (delleveranser)

- *Definisjon*
Med delleveranser menes leveranser av varer som ikke har noen selvstendig funksjon.
- *6.3 Andre delleveranser*
 - a) Ved delleveranser til prosjekter som **ikke er myndighetsgodkjente**, og der **leveransen er basert på markedstilgjengelig teknologi og kundens produktbeskrivelse, skal lisens i alminnelighet innvilges** til de land som ikke tilhører gruppe 4, dersom det ferdige produkt **ikke fremstår som norsk**. Det kan i disse tilfellene avstås fra dokumentasjon for sluttbruk.
 - b) Søknad om eksportlisens for **delleveranser av annen type** enn nevnt i 6.2 og 6.3 **skal behandles på samme måte som ved eksport av sluttproduktet**.

7. Eksport av teknologi, herunder bl. a. produksjonsrettigheter og tekniske data

- *Definisjon*
Med teknologi menes her innsikt som er avgjørende for å utvikle, produsere, vedlikeholde eller bruke en vare.
- *Produksjonsrettigheter*
Søknad om overføring av produksjonsrettigheter skal behandles med sikte på å sikre at overføringen **ikke har som formål å omgå norsk eksportregulering**.
- *Eksport av teknologi under godkjente samarbeidsavtaler*
Ved eksport av teknologi som inngår i samarbeidsavtaler med bedrifter eller myndigheter i andre land, skal lisens innvilges såfremt avtalen er godkjent av norske myndigheter.

7.4 Eksport av teknologi utenfor godkjente samarbeidsavtaler

- Generelt
Ved behandlingen av søknader om eksport som ikke er ledd i myndighetsgodkjent samarbeid, skal det bringes på det rene hvilken kategori det ferdige produkt vil tilhøre.
- **Produksjonsrettigheter i varekategori A**
Ved eksport av produksjonsrettigheter for en vare i kategori A, kan tillatelse bare gis for overføring til land i gruppene 1 og 2 og etter tilsvarende prinsipper som for øvrig gjelder for eksport av varer under denne kategorien.
- Som vilkår for tillatelsen skal den norske selger av produksjonsrettighetene pålegges å innarbeide i forbehold i kontrakten om at eventuell overføring eller reeksport av produksjonsrettigheter til en tredjepart må forelegges norske myndigheter for godkjennelse. Søknad om slik sublisensiering skal behandles på samme måte som overføring av produksjonsrettighetene direkte fra Norge.

7.4 Eksport av teknologi utenfor godkjente samarbeidsavtaler forts.

- Produksjonsrettigheter i varekategori B
For overføring av produksjonsrettigheter til varer i kategori B skal lisens normalt innvilges for land i gruppene 1, 2 og 3.
Utenriksdepartementets krav til dokumentasjon vil i disse tilfeller bero på en konkret vurdering hvor bl. a. produktets egenskaper, produksjonslandets egen eksportpolitikk, den interne situasjonen i landet og risikoen ved eventuell eksport til uønskede mottakere, tas i betraktning.
- Annen teknologioverføring
Ved andre typer teknologioverføringer kan det ikke oppstilles detaljerte retningslinjer. Vurderingen av eksportsøknaden vil måtte avhenge av i hvilken grad teknologi-overføringen knytter seg til et produkts militære funksjon. Jo mer dette er tilfelle, dess mer skal vurderingen av en søknad basere seg på retningslinjene for eksport av ferdigproduktet i tilsvarende varekategori.

5. Materiell uten militær bruksverdi

- Ved eksport av materiell opprinnelig konstruert eller modifisert for militært formål, men som vurderes å ikke lenger ha noen militær bruksverdi, kan lisens innvilges til mottakere i landgruppene 1, 2 og 3, såfremt tilfredsstillende dokumentasjon på sluttbruk og sluttbruker er fremlagt.

8. Tjenester

- *8.2 Tjenester tilknyttet forsvarsrelaterte varer*

Tjenester som er tilknyttet forsvarsrelaterte varer, og som utgjør en vesentlig forutsetning for varens utvikling, produksjon, vedlikehold eller bruk, følger de samme retningslinjer som ved eksportlisens for selve produktet.

- *8.3 Andre tjenester*

Tjenester som ikke er konkret knyttet til en vare, men som vedrører militær planlegging, bør tillates til land i gruppene 1 og 2 og nektes til land i gruppe 4. Innvilgelse til land i gruppe 3 må vurderes konkret med utgangspunkt i tjenestens antatte militære og mulige politiske virkning.

9. Samarbeids- og utviklingsprosjekter

Prosjekt godkjent av norske forsvarsmyndigheter

- Eksport av varer, tjenester og teknologi til land Norge har samarbeidsavtaler med skal tillates dersom leveransen finner sted under et prosjekt som er godkjent av norske forsvarsmyndigheter med det hovedsiktemål å ivareta samarbeidslandenes egne forsvarsbehov. Dersom det ferdige produkt ikke fremstår som norsk, kan det reeksporteres etter samarbeidslandets eksportkontrollregler.

Produkt med flernasjonalt identitet

- Ved samarbeidsprosjekter som er av en slik art at det ferdige produkt fremstår med flernasjonalt identitet, kan produksjonslandets eksportkontrollregler legges til grunn ved eksport til tredjeland. I forbindelse med godkjenningen av samarbeidsprosjektet skal eksportvilkårene for det ferdige produkt til tredjeland avtales mellom samarbeidslandenes myndigheter.

Se også

- 10 Prosedyreregler
- Vedlegg A
 - EUs kriterium 1 – 4
- Vedlegg B
 - ATT artikkel 6 og 7.

Utenriksdepartementet

- Del 1
 - Statistikk for 2022
 - Lov, forskrift, retningslinjer
- Del 2
 - Hvordan komme i kontakt oss
 - Kvalitet søknad/henvendelser
 - Kvalitet rapporter
 - Vilkår
- Del 3
 - Revisjon
- Del 4
 - Skytjenester
- Del 5 Annet
 - UA
 - AOB

Hvordan komme i kontakt?

- Servicetelefonen er fortsatt stengt – hva nå?
- Behov for generell veiledning, eksempelvis:
 - Generelle spørsmål om eksportkontroll
 - Hvor finnes informasjon, varelistene etc?
 - Ønske om et (video-) møte
 - Såfremt du bare må snakke med noen
 - **Send e-post til:** eksportkontroll@mfa.no
- Behov for spesifikk veiledning, eksempelvis:
 - Lisensplikt for vare, teknologi, programvare og tjeneste
 - Lisensplikt i fm leveranse til sanksjonert land
 - Lisensplikt i fm leveranser til militær sluttbruk i “urolig” land/region
 - **Opprett sak i e-lisens. Mer informasjon:** www.eksportkontroll.no

Hvordan komme i kontakt?

- Når du henvender deg pr. epost til eksportkontroll@mfa.no
- Bruk subjektlinjen aktivt, eksempelvis; Veiledning om «....»
- I selve henvendelsen, vær så klarspråklig som mulig, eksempelvis:
 - Hvor finner jeg informasjon om «.....»
 - På vegne av «selskap» som produserer «produkt» ber jeg om et møte med seksjonen for å «.....»
- **Konkrete spørsmål**, eksempelvis; er det lisensplikt for å levere «produkt» til militær sluttbruk i «land», **skal som hovedregel fremmes i e-lisens.**

e-lisens

- **Vår foretrukne portal** for skriftlig veiledning i fm lisensplikt mv. er **e-lisens**
- Nærmere informasjon om e-lisens finner du her:

www.eksportkontroll.no

- NB! Presise henvendelser bidrar til kortere saksbehandlingstid.
- Dessverre ser vi mange saker som er ufullstendig fremmet og uten dokumentasjon.

e-lisens

- Når du fremmer sak i e-lisens, bruk riktig «mal».
 - «Generell henvendelse» skal **kun** brukes når det ikke finnes en «mal» som passer din sak.
- En henvendelse skal normalt alltid inneholde:
 - Beskrivelse av leveransen(vare/teknologi/tjeneste) inkl. varelistekode
 - Informasjon om mottaker; kunde, eventuelle mellomledd, sluttbruker
 - Relevant dokumentasjon inkl. egenvurderinger i forbindelse med både vare og kunde.

Mer informasjon:

www.eksportkontroll.no

Behandlingstider

Saksbehandlingstider vil variere

Dere kontrollerer den enkeltfaktor som har størst implikasjon på saksbehandlingstid for saker i e-lisens; henvendelsens/søknadens helhetlige kvalitet.

Kjenn ditt produkt, teknologi mv

- Klassifiseringen av varer, teknologi, programvare og tjenester.
 - Klassifisering må foreligge før en sak kan behandles.
 - Klassifisering kan avklares med departementet gjennom en produktvurdering
- Produktvurdering (PV) har egen mal i e-lisens.
- En PV skal inneholde en egenvurdering:
 - Er produktet, teknologien utviklet eller modifisert for militær bruk?
 - Er produktet, teknologien mv. omfattet av vareliste-I eller -II ?
 - Er svaret uomtvistelig ja, kreves det lisens ved utførelse
 - Da kan egenvurderingen fremlegges som vedlegg til en lisenssøknad.
- Viktig i fm produktvurderinger og søknader
 - Varetype og -beskrivelse må klart fremgå
 - Komplekse typeangivelser må ledsages av en beskrivelse

Kjenn din kunde (eng. KYC)

- Hvem er din kunde? Sivil ? Militær?

“Military end-user” means national armed services (army, navy, marine, air force, or coast guard), as well as national guards and national police authorities, government intelligence, security or reconnaissance authorities, or any person or entity whose actions or functions are intended to support “military end-users” or operate under the auspices of a “military end user” as defined. The latter may for instance be hydrographic offices.

- Er kunden sanksjonert eller fra et sanksjonert land?
- Kilder til informasjon som grunnlag for egenvurdering
 - Google søk
 - EU sanctions map
 - US OFAC screening
 - Bruk av «screening/compliance» verktøy
 - Egen kunnskap; har dere besøkt kunden? kjenner dere prosjektet?
- Vær åpen om egne funn eller forhold dere finner avviker fra normalen

Dokumentasjon

- Produktbeskrivelse
 - Datablad eller link til web-side
 - Beskrivelse av varen, teknologien
 - Klassifisering, inkl. egenvurdering
- Sluttbruk
 - Hovedregelen er at det skal fremlegges dokumentasjon som godtgjør sluttbruk
 - Sluttbrukererklæring, PO - Purchase Order etc.
- Egenvurdering av kunde/sluttbruker.
 - Kjenner du kunden? Har dere vært på besøk?
 - Resultat av «KYC»-undersøkelser, screeningrapporter etc.
 - Skal dere som leverandør installere produktet eller er det «plug & play»?
 - Alt dette bidrar i vurderingen av risiko for avledning.

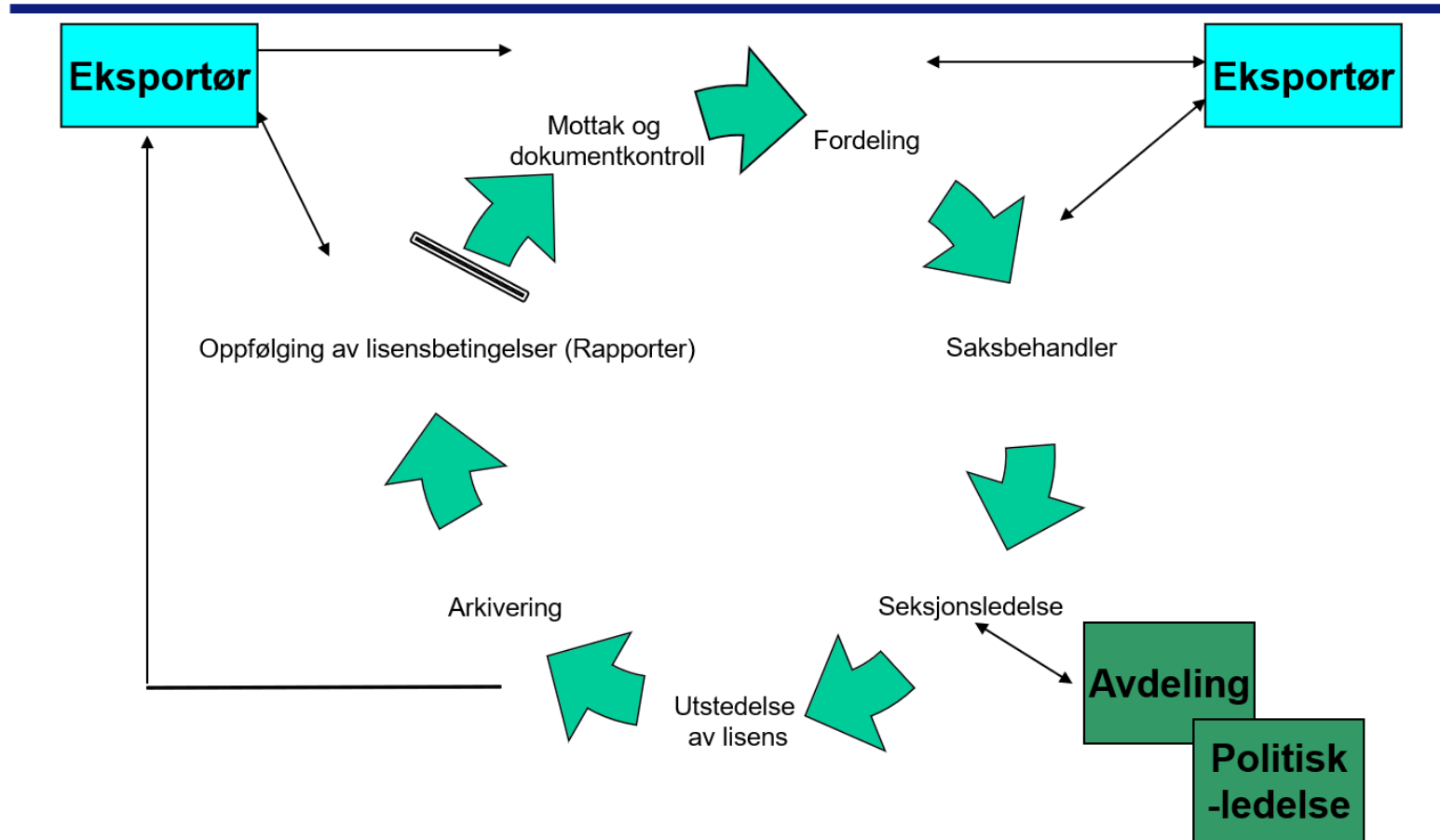
Søknad/henvendelse i e-lisens

- Kvalitet er direkte knyttet til saksbehandlingstid
 - Dokumenter i søknaden at dere
 - Kjenner produktet
 - Kjenner kunden
 - Fremlegg dokumentasjon som godtgjør sluttbruk
- **Søknaden må være konsistent**
 - Sjekk stavemåte, adresser mv.
 - Sakskomplekset må klart fremgå av søknaden inkl. dokumentasjon.
 - Eksempel
 - Kjøper er et selskap etablert i Canada
 - Den lisenspliktige varen skal leveres til et spansk verft for montering på et portugisisk eid og flagget fartøy som skal driftes av landets marine.
 - Kobling mellom **kjøper, leveransepunkt og sluttbruker må** dokumenteres i søknaden.

Lisenshjulet – introdusert 2007 – fortsatt gjeldene

Lisensieringsprosess

Vi minner om vilkår

- §17 kvartalsrapportering
 - Standardvilkår for alle L-I lisenser.
 - Kvartalsrapportering er også et særvilkår som settes i fm L-II lisenser til militær sluttbruk (§23).
- For liste-I lisenser minner vi om:
 - **§ 16** – Føre en detaljert og fullstendig oversikt over eksport av forsvarsrelaterte varer oppført på liste I. §16 angir hvilke opplysninger som skal fremgå.
- For både liste-I og liste-II lisenser minner vi om:
 - **§ 18** – Arkivere registre og lisenser i minst ti år. Eksportører velger selv om dette arkiveres digitalt eller på papir.
 - **§ 19** – Informere mottakeren av varene om vilkår for lisensen, for eksempel begrensninger i forbindelse med sluttbruk eller re-eksport.
 - **§ 20** – Påse at eksporten skjer i samsvar med innvilget lisens, dvs. at varen går til fastsatt bestemmelsessted, ikke fraviker fra godkjent kvantum angitt i lisensen, at eksporten skjer innenfor lisensens gyldighetstid og at vilkårene på lisensen følges.
 - **§ 21** – Eksportøren skal sørge for at gyldig lisens legges frem for Tollvesenet senest ved fremleggelse av tolldeklarasjon.

Kvartalsrapport

jf. §17 for L-I og §23 for L-II til militær sluttbruk

- Det **skal** rapporteres for alle aktive rapporteringspliktige lisenser, selv om lisensen er ubenyttet siste kvartal.
- For å unngå purringer, husk å marker at lisensen avsluttet
- Vi vektlegger særlig den rapporterte kroneverdi.
- **Rapportering i hele tusen.**
- Rapportfunksjonen henter data fra søknaden. Vær derfor nøye med varebeskrivelse i søknaden.
- I fm gratis/garanti samt reparasjon/tjenester skal ikke varens verdi rapporteres.
- Midlertidig utførsel (demonstrasjon, messer etc) rapporteres som «null»

Oppfyllelse av andre vilkår

- Andre lisensvilkår vil normalt være hjemlet i §23
- Vilkår settes normalt på L-II lisenser som risiki reduserende skranker.
- «Kun til sivil sluttbruk» - hyppig brukt på L-II lisenser.
- Særvilkår brukes typisk når en finner at konsekvens ved eksempelvis avledning til annen bruk enn det som er fremført i søknaden, er uakseptabel.

Oppfyllelse av vilkår

- Departementets forvaltningsapparat har vært gjennom en revisjon.
 - En tilråding i revisjonsrapporten var styrking av kontroll med vilkårsetterlevelse
- Forvent derfor :
 - Strengere kontroll med vilkårsetterlevelse
 - At manglende etterlevelse av vilkår kan få konsekvenser
 - Bruk av revisjon som kontrollverktøy
- UD og Toll har utviklet et felles revisjonsrammeverk.
 - Fokus: etterlevelse av overlappende rammeverk inkl. lisensvilkår

Utenriksdepartementet

- Del 1
 - Statistikk for 2022
 - Lov, forskrift, retningslinjer
- Del 2
 - Hvordan komme i kontakt oss
 - Kvalitet søknad/henvendelser
 - Kvalitet rapporter
 - Vilkår
- Del 3
 - Revisjon
- Del 4
 - Skytjenester
- Del 5 Annet
 - UA
 - AOB

Revisjon

- En uavhengig, metodisk gjennomgang (granskning) innenfor et avgrenset område for å forsikre seg om at en praksis er i overensstemmelse med et sett av forhåndsdefinerte krav.
- Kravene kan være fastsatt i lover, forskrifter, standarder, retningslinjer og så videre. Vurderingen resulterer i en uttalelse, for eksempel i form av en konklusjon i en rapport, om hvorvidt praksisen (i det alt vesentlige) er funnet å være i samsvar med kravene på det gjeldende området.
- Eksportkontrollrevisjon vil omfatte en gjennomgang for å forsikre etterlevelse av lov, forskrift, lisensvilkår mv.

Eksportkontrollrevisjon

- En bedrift kan be om bli revidert; eller
- Myndighetene sender et skriftlig varsel om revisjon:
- *Varsel om revisjon*
Vi viser til telefonsamtale med [Navn] dd.mm.åååå og varsler med dette at Utenriksdepartementet ved seksjon for eksportkontroll, vil gjennomføre revisjon av [selskapet] sin virksomhet. Revisjonen vil gjelde forhold som berører utvalgte tema relatert til virksomhetenes etterlevelse av eksportkontollrammeverktet.
- *Aktuelle tema*

Overordnet Revisjonsplan [Selskapsnavn]

Sak-id e-lisens	: 2x/abcd
Revisjonsteam	: Fageksperter fra UD og fra eksempelvis Toll
Tid for gjennomføring	: dd/mm/åååå – dd/mm/åååå
Sted	: [selskapsnavn] sine lokaler
Versjon	: 1.0/20åå

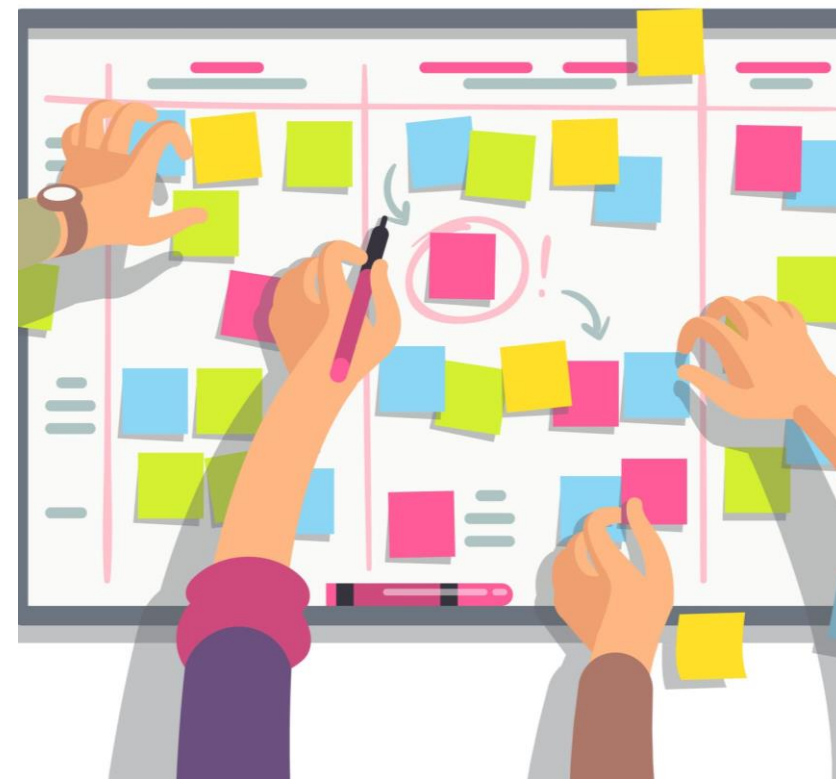
Overordnet Revisjonsplan

- Nødvendig avklaring i fm juridisk entitet.
 - Revisjonen vil omfatte [Selskapsnavn, Br.reg.nr]
 - Kan andre relevante/tilhørende norske entiteter også være aktuelle?
- Revisjonsuniverset er eksportkontrollrammeverket, med særlig betoning på eksportkontrollforskriften og vilkårsetterlevelse.
- Under utarbeidelse av overordnet revisjonsplan vil en bl.a. vurdere:
 - Hvilke spesifikke prosesser skal revideres?
 - Hvilke data, informasjon mv. skal undersøkes/kontrolleres?

Overordnet mål og fokus – fordeles på revisjonsteam

- **Team A**
Overordnet, organisering mv.
- **Team B**
 - Etterlevelse av eksportkontrollforskrift inkl. lisensvilkår, jf. forskriftens §§ 17 og 21.
 - «Know Your Business Partners», jf. forskriftens § 20
- **Team C**
 - «Know Your Deliverables» (tangible and intangible).
Klassifisering, jf. forskriftens §§ 3, 4, 5 og 6

Team A

Overordnet revisjonsplan – Team A side 1 av 2

1. Gjennomgå med ansvarlige personer hvor eksportkontroll er etablert/organisert.
2. Etablere en overordnet forståelse av hvordan [selskapet] arbeider systematisk med 'compliance', eksportkontroll, søknader, statistikk, rapportering, oppfølging av lisensvilkår mv.
3. Andre forhold kan også være av interesse.

Revisjonen vil gjennomføres som en dokumentkontroll og gjennom intervjuer/møter med utvalgte ansatte.

Team A

Overordnet revisjonsplan – Team A side 2 av 2.

Dokumentasjon

Departementet vil be om å få tilsendt følgende dokumenter:

- [Selskapets] eksportsamsvarsprogram (norsk)
- Eventuelle risikoanalyseverktøy
- Opplæringsprogram, relevante sjekklister etc.

#

- Det etterspurte materialet lastes opp i e-lisens på sak 2x/abcd
- Frist: fastsettes ut fra omfang innen rimelig tid og senest dd.mm.åå

Team B

Overordnet revisjonsplan – Team B side 1 av 3.

For perioden dd.mm.20xx til og med dd.mm 20xx, kontrollere:

- I. Etterlevelse av §17 Rapportering. Dette for et utvalg av lisenser gyldig i nevnte tidsperiode.
- II. Etterlevelse av §§ 20 og 21. For det samme utvalg av lisenser og med henvisning til forskriftens § 18, vil det være behov for tilgang til nødvendig dokumentasjon, herunder trolig også ERP system eller tilsvarende.
- III. Tolldeklarasjoner. Dette relatert til eksportkontrollforskriften, §§16 og 21.

Merknad til punkt III.

- I tillegg til tolldeklarasjoner finnes det eksempler på andre tollekspederinger som benyttes (f.eks ATA carnet).
- I fm punkt III vil revisjonen kunne omfatte alle tollekspedisjoner (uavhengig av format), jf tolloven § 1-1

Team B

Overordnet revisjonsplan – Team B side 2 av 3.

Prioritering

Eksempel: De angitte punkter i revisjonsplanen for team-B er sidestilte.

Hvilke lisenser?

Departementet vil komme tilbake til [selskapet], senest fem virkedager før revisjonen, med nærmere detaljer om hvilke konkrete lisenser og toldeklarasjoner som en ønsker å gjennomgå.

Dette er likefremt ikke til hinder for at departementet vil kunne velge ut tilleggslisenser under selve revisjonen.

Team B

Overordnet revisjonsplan – Team B side 3 av 3.

Dokumentasjon

Departementet vil be om å få tilsendt følgende dokument:

- For perioden dd.mm.20xx til og med dd.mm.20xx, [Selskapets] register, jf forskriftens §16 bokstavene a, b, c, d, e, f og g.

#

- Registeret lastes opp på sak 2x/abcd i e-lisens
- Frist: Innen utgangen av dd/mm/åå.

Team C

Overordnet revisjonsplan – Team C side 1 av 2.

- A. Gjennomgå med ansvarlig person/team, klassifisering av utvalgte lisenspliktige varer, teknologier og tjenester i [Selskapet]s produktportefølje.
- B. Forstå hvordan resultatet av klassifisering som nevnt over blir lagret (ERP, databaser, oversikter etc.) og hvordan dette blir gjort tilgjengelig/integrert i interne etterlevelses prosesser. (jf. Team-A punkt 2).

Prioritering: eksempel A og B er side stilte

Hvilke varer/teknologier/tjenester?

Departementet vil komme tilbake til [selskapet], senest fem virkedager før revisjonen, med nærmere detaljer om hvilke konkrete varer/kategorier mv. en ønsker å gjennomgå klassifiseringen av. Dette er likefremt ikke til hinder for at departementet vil kunne velge ut noen tilleggsvarer/-teknologier under selve revisjonen.

Team C

Overordnet revisjonsplan – Team C side 2 av 2.

Dokumentasjon

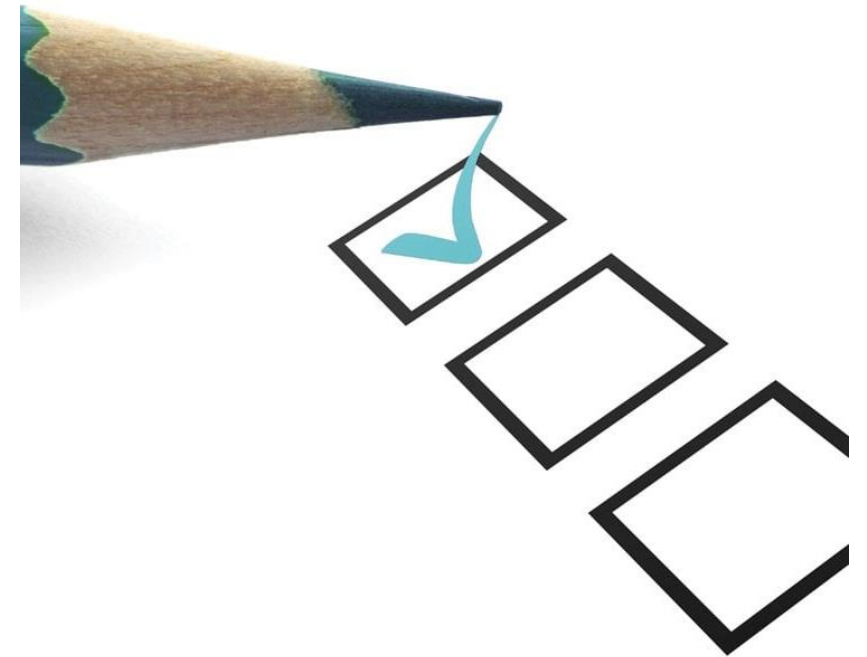
- Departementet vil be om å få tilsendt følgende dokumenter/-prosesser:
 - Interne prosesser, instruksjer etc. som styrer og eller beskriver hvordan etablere klassifisering av varer, teknologi, tjenester etc.
 - Redegjørelse/prosess/instruks for hvordan klassifisering av varer, teknologi og tjenester loggføres.
 - Produkt porteføljeoversikt hvor klassifisering fremgår.

- #
- Det etterspurte materialet lastes opp på sak 2x/abcdi e-lisens.
- Frist: Innen utgangen av dd.mm.åå

Planlegging av revisjon i detalj

- Revisjonsteamene
 - Gjennomgår intern informasjon (kilde: e-lisens, e-post, møtetreferater mv)
 - Bearbeider mottatt materiale
 - Etablere detaljert revisjonsplan
- Revisjonsleder etablerer
 - Overordnet revisjonsplan
 - Koordinerer revisjonsplanene fra det enkelte team
 - Kommuniser revisjonsplan inkl. tidsplan til [Selskapet]

Tidsplan – vil kommuniseres

- Revisjonsdag 1
- dd.mm.åå - tt:mm - tt:mm
Åpningsmøte inkl. gjennomgang av revisjonsplan
(selkapets ledelse til stede)
 - tt:mm – tt:mm - Revisjon del 1 – Team A, B, C etc.
 - tt:mm – Oppsummering dag 1
- Revisjonsdag 2
 - tt:mm – tt:mm Revisjon del 2 – Team A, B, C etc.
 - tt:mm – Oppsummering dag 2
 - tt:mm - Avsluttende møte
(med selskapets ledelse til stede)

Etterarbeid - Revisjonsrapport

- Observasjoner mv. evalueres
- Det etableres interne revisjonsrapporter (team A,B,C etc).
- Det etableres en overordnet revisjonsrapport
- Resultat kommuniseres muntlig og skriftlig
- Tidsbegrenset mulighet for kommentarer
- Revisjonsrapporten lukkes og kommuniseres.

NB!

Ved uklarheter eller divergerende syn på eventuelle funn vil det kunne gjennomføres ny gjennomgang, hvor aktuell tematikk gjennomgås på nytt.

Utenriksdepartementet

- Del 1
 - Statistikk for 2022
 - Lov, forskrift, retningslinjer
- Del 2
 - Hvordan komme i kontakt oss
 - Kvalitet søknad/henvendelser
 - Kvalitet rapporter
 - Vilkår
- Del 3
 - Revisjon
- Del 4
 - Skytjenester
- Del 5 Annet
 - UA
 - AOB

Skytjeneste – Cloud Server

1. Cloud servers and **data uploaded to a cloud server**, containing controlled technology **must be secured using an encryption standard set by** national authorities (**NSM**)
2. **Uploading controlled technology to the Cloud and making it available (readable, accessible) outside Norway, is export controlled and a license is needed.**
3. If a general export authorisation is not applicable, a single individual export licence is required.
4. **If no one outside Norway has access to the controlled data, it is not an export**, ref. paragraph 2 above.
5. **The party who grants access is the exporter**

Utenriksdepartementet

- Del 1
 - Statistikk for 2022
 - Lov, forskrift, retningslinjer
- Del 2
 - Hvordan komme i kontakt oss
 - Kvalitet søknad/henvendelser
 - Kvalitet rapporter
 - Vilkår
- Del 3
 - Revisjon
- Del 4
 - Skytjenester
- Del 5 Annet**
 - UA**
 - AOB

Donasjoner til militær sluttbruk UA

- Viktige perspektiv
 - NLI
 - L-I, L-II
 - Formidling
 - Donasjon
 - Norsk beredskap
 - Leveranse sikkerhet
 - UDs reiseråd
 - Politisk klarering
 - Individuell veiledning

Utenriksdepartementet

- Del 1
 - Statistikk for 2022
 - Lov, forskrift, retningslinjer
- Del 2
 - Hvordan komme i kontakt oss
 - Kvalitet søknad/henvendelser
 - Kvalitet rapporter
 - Vilkår
- Del 3
 - Revisjon
- Del 4
 - Skytjenester
- Del 5 Annet**
 - UA
 - AOB**

Eksporthkontroll er et dynamisk rammeverk

- Verden er i endring
- Varelistene endres årlig
- Praksis kan justeres
- Krav kan endres
- **Ingen endring uten kommunikasjon!**

Sjekk derfor regelmessig:

www.eksportkontroll.no

UTENRIKSDEPARTEMENTET

Oppsummering

- Kontakt
 - Generell veiledning : eksportkontroll@mfa.no
 - Konkret veiledning, søknader mv : e-lisens, se www.eksportkontroll.no
 - Feil i e-lisens : support.eksportkontroll@mfa.no
- Vis gjennom søknad og dokumentasjon at dere:
 - Kjenner produktet
 - Kjenner kunden/sluttbrukeren
- Oppfyll vilkår (forskrift).
 - Liste I
 - § 16 – Liste-I register
 - § 17 – Rapportering i fm Liste-I
 - Alle lisenser
 - § 18 – Arkivere registre og lisenser i minst ti år.
 - § 19 – Informere mottakeren av varene om vilkår for lisensen
 - § 20 – Påse at eksporten skjer i samsvar med innvilget lisens
 - § 21 – Eksportøren skal sørge for at gyldig lisens legges frem for Tollvesenet senest ved fremleggelse av tolldeklarasjon.
 - § 23 – Særlige vilkår på lisens, eksempelvis kvartalsrapport i fm liste-II til militær sluttbruk

